

De rol van de certificerend actuaris onder de Wtp

De waarmerkend of certificerend actuaris heeft een wettelijke taak, zoals is vastgelegd in onder andere artikel 148 (onafhankelijkheid) van de Pensioenwet. Het is bovendien een publieke taak, aangezien de certificerend actuaris een actuariële verklaring afgeeft die één-op-één wordt opgenomen in het jaarverslag van een pensioenfonds. En in die verklaring heeft de certificerend actuaris de ruimte en mogelijkheid om zijn eigen oordeel te verwoorden.

Een belangrijke controletaak dus. Want wie is er beter geëquipeerd om de toepassing van actuariële formules te controleren dan de actuaris die daar voor opgeleid is? De technische voorziening, welke zonder uitzondering de grootste post vormt op de balans van een pensioenfonds, is gewaardeerd op basis van actuariële technieken.

Maar blijft dat zo, is dan de vraag, nu de komst van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) aanstaande is? En onder de Wtp is er geen sprake meer van zogenaamd toegezegd pensioen, maar van toegezegde premieregelingen. Met als gevolg dat er geen sprake meer is van een technische voorziening op de balans voor risico fonds, maar alleen een technische voorziening voor risico deelnemer. En die technische voorziening voor risico deelnemer is feitelijk niets meer dan een potje geld (of vooruit: beleggingen), aangezien ook na ingang het pensioen nog aangepast wordt aan de stand van de beleggingen. Dit wordt ook wel de variabele uitkering genoemd.

Rond dit alles speelt de vraag op of de certificerend actuaris nog wel een rol heeft onder de Wtp? Want er is immers geen technische voorziening meer en ook de kostendeekkende premie en het vereist eigen vermogen zijn verleden tijd.

ZODRA ZAKEN COMPLEX WORDEN, IS EEN ONAFHANKELIJKE CONTROLE EEN MUST

Mijn antwoord op deze vraag is onverkort ja. De rol van de certificerend actuaris zal naar mijn mening niet kleiner worden. Want stiekem vormt voor het vaststellen van de pensioenuitkering nog steeds de actuariële rekentechniek de basis. Als een deelnemer met pensioen gaat en een variabele uitkering aankoopt, dan vindt hier een actuariële omzetting plaats. In vaktermen: het kapitaal wordt gedeeld door een combifactor (een optelsom van een actuariële contantewaardefactor voor het ouderdomspensioen en voor het partnerpensioen), waarbij tevens in dit inkooptarief een fictieve dekkingsgraadopslag verwerkt wordt (in ieder geval bij de Flexibele premieregeling) en mogelijk ook andere opslagen, zoals een minimaal vereist eigen vermogen-opslag en een kostenopslag. De omzetting van kapitaal naar aanspraak is feitelijk dezelfde actuariële rekensom, maar dan vanaf de andere kant benaderd.

Dergelijke berekeningen kunnen al snel complex worden, denk hier bijvoorbeeld aan het spreiden van resultaten en deze verwerken in 'dakpannen'. Om deze technieken te kunnen doorgronden is een actuariële achtergrond vereist. Zodra zaken complex worden en deze nog maar door een beperkte groep van mensen beheerst en begrepen wordt, is een onafhankelijke controle een must. Het stempel van de certificerend actuaris is derhalve waardevol en vergroot het vertrouwen van de deelnemer in het systeem.

Dat de rol van de certificerend actuaris gaat veranderen is zeker, aangezien de wetsartikelen waar hij/zij nu naar kijkt geschraapt dan wel gewijzigd worden onder de Wtp. De exacte invulling van de controles die uitgevoerd zullen worden door de certificerend actuaris en de inhoud van zijn of haar verklaring is nog onbekend en onder handen. Ik zou het zeer verstandig vinden als de certificerend actuaris ook onder de nieuwe wet een wettelijke taak krijgt toebedeeld. Vertrouwen komt te voet en gaat te paard – laten we hier met z'n allen voetstaps naartoe werken om het vertrouwen van de deelnemer te winnen en behouden. En op die manier de toegevoegde waarde leveren die de certificerend actuaris de voorgaande decennia al heeft geleverd. ■

Drs. P. Heesterbeek AAG werkt bij Triple A – Risk Finance.

